

Raport
zespołu oceniającego Państwowej Komisji Akredytacyjnej
z wizytacji przeprowadzonej w dniach 6-7 maja 2011 r.
na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Zielonogórskiego dotyczącej
oceny jakości kształcenia na kierunku „politologia” na poziomie studiów
pierwszego i drugiego stopnia.

Informacje wstępne.

1. Skład Zespołu Oceniającego.

Wizytację przeprowadził Zespół Oceniający (ZO) w składzie: dr hab. Wawrzyniec Konarski (przewodniczący, członek PKA), dr hab. Roman Bäcker (ekspert PKA), dr hab. Janusz Mieczkowski (ekspert PKA), mgr Grzegorz Laskowski (ekspert ds. formalno – prawnych PKA), Joanna Kubiak (przedstawiciel PSRP, ekspert PKA).

2. Krótka informacja o procesie przygotowania do wizytacji i jej przebiegu.

Państwowa Komisja Akredytacyjna po raz trzeci oceniała jakość kształcenia na wizytowanym kierunku. Poprzednio, Prezydium Komisji pozytywnie oceniło jakość kształcenia Uchwałą Nr 251/2005 z dnia z 16 czerwca 2005 r.

Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Władze Uczelni stworzyły bardzo dobre warunki do pracy zespołu wizytującego.

Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedłożonego przez Uczelnię Raportu Samooceny, przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji dotyczącej: organizacji Uczelni, spraw kadrowych oraz toku studiów, a także rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, jego pracownikami i studentami ocenianego kierunku oraz przeprowadzonych hospitacji zajęć dydaktycznych.

Załącznik Nr 1 - Podstawa prawna wizytacji.

Część I. Uczelnia i jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów oraz ich organy.

1. Ocena misji i strategii uczelni, pozycji uczelni w środowisku oraz jej roli i miejsca na rynku edukacyjnym, ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia jakości kształcenia i ocenianego kierunku studiów.

Uniwersytet Zielonogórski powstał 1 września 2001 roku z połączenia dwóch odrębnych uczelni – Wyższej Szkoły Pedagogicznej oraz Politechniki Zielonogórskiej. Jest to zatem obok Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego jeden z garstki zaledwie uniwersytetów

szerokoprowalowych. Tym samym juŹ na samym początku posiada bardzo dobre warunki rozwoju szczególnie wtedy, gdyby nastpi efekt synergii oraz zosta pooŹony od początku bardzo duŹy nacisk na podnoszenie jakości badań naukowych i ich umiędzynarodowienie.

Bardzo duŹym atutem UZ jest równieŹ jego pooŹenie. Jest to jedyny uniwersytet na Ziemi Lubuskiej przy jednocześnie zachodzącym, stałym marginalizowaniu znaczenia i wielkości pozostałych szk wyŹszych. Dotyczy to przede wszystkim filii UAM w Słubicach, w mniejszym stopniu okolicznych państwowych wyŹszych szk zawodowych. Konkurencja ze strony szk prywatnych (np. w Polkowicach) jest praktycznie niezauwaŹalna. Jednocześnie UZ jest pooŹony niesłychanie blisko olbrzymiego centrum naukowego w Berlinie oraz nie ma większych przeszkód komunikacyjnych w połączeniach z Lipskiem i Dreznem. Tak więc poziom umiędzynarodowienia zarówno badań, jak i dydaktyki tego uniwersytetu jest zaleŹny wycznie od woli i przygotowania językowego oraz merytorycznego kierownictwa i pracowników naukowych tej Uczelni.

Na tle powyŹszych uwag moŹna stwierdzi, iŹ UZ powinien - z uwagi na swój unikatowy, bo własnie szerokoprowalowy i widoczny na tle innych uniwersytetów w naszym kraju charakter - zintensyfikowa własne działania na rzecz podkreślenia tej unikatowości. Wydaje się bowiem, Źe jak dotąd nie czyni tego z pełnym przekonaniem. Co waŹne, potencjalne nisze naukowe do wykorzystania są tu widoczne w ramach nauk społeczno-humanistycznych, w tym politologii. Intensyfikacja i umiędzynarodowienie badań np. nad polityczną specyfik obszarów pogranicznych w perspektywie porównawczej mogłby nada UZ rang wiodącą na tle innych uczelni w Polsce.

2. Ocena zgodności kompetencji organów uczelni oraz jednostki prowadzącej oceniany kierunek studiów, zwanej dalej jednostk, określonych przepisami wewnrznymi uczelni i podejmowanych działań z obowiązującymi powszechnie przepisami prawa.

Organy Uczelni oraz Wydziału zostały powołane zgodnie z przepisami wewnrznymi Uczelni. Składy Senatu i Rady Wydziału nie są zgodne z przepisami powszechnie obowiązującymi oraz Statutem Uczelni.

Zakres spraw regulowanych uchwałami Senatu i Rady Wydziału jest zgodny z ich statutowymi oraz ustawowymi kompetencjami. Senat wywiza się z obowiązku ustawowego w zakresie art. 169 ust. 2 ustalając warunki i tryb rekrutacji oraz formy studiów na poszczególnych kierunkach, podając uchwa do wiadomości publicznej nie później niŹ do

dnia 31 maja roku poprzedzającego rok akademicki, którego uchwała dotyczy, oraz przesyłając ją ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego.

Senat wywiązał się także z obowiązku wynikającego z art. 130 ust. 2 i 8 ustawy, tj. określił zasady ustalania zakresu obowiązków nauczycieli akademickich, rodzajów zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków, w tym wymiar zadań dydaktycznych dla poszczególnych stanowisk, oraz zasady obliczania godzin dydaktycznych. Wysokość pensum dydaktycznego została określona w sposób zgodny z art. 130 ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).

Rektor jest zatrudniony w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy na podstawie mianowania i w prawidłowy sposób wywiązuje się z obowiązków wynikających z art. 35 ust. 1 ustawy.

Opłaty za wydawane dokumenty zostały ustalone przez Rektora zgodnie z ustaleniami § 20 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634).

Można uznać, iż Rada Wydziału wywiązuje się z obowiązków ustawowych przewidzianych art. 68 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym dla podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni, uchwalając plany i programy studiów prowadzonych w ramach poszczególnych kierunków.

Zgodnie z przepisami art. 76 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym Dziekan jest zatrudniony w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy.

Z obowiązku nakładanego w art. 130 ust. 5 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym na kierownika jednostki organizacyjnej, tj. ustalenia szczegółowego zakresu i wymiaru obowiązków nauczycieli akademickich, wywiązują się dyrektorzy instytutów w porozumieniu z dziekanem.

Regulamin Studiów - z wyjątkiem §47 ust. 1 pkt. 1, 2, 4 i 6 – 8 o skreśleniu studenta z listy studentów - nie budzi wątpliwości. Do regulaminu dołączono uchwałę odpowiedniego organu samorządu studentów, co czyni zadość wymogom art. 161 ust. 2 ustawy prawo o szkolnictwie wyższym.¹

Regulamin ustalania wielkości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej - z wyjątkiem §13 pkt. 1 o obowiązku dostarczania potwierdzenia zakwaterowania w domu studenckim lub umowę o korzystanie z lokalu - nie budzi wątpliwości. Brakuje jednak uchwały opiniującej odpowiedniego organu samorządu

¹ Uzasadnienie w załączniku nr 2 do raportu

studentów dla tego regulaminu, co nie czyni zadość wymaganiom z art. 186 ust. 1 ustawy prawo o szkolnictwie wyższym.²

Umowa student – uczelnia jest zgodna z wymogami ustawy, nie zawiera klauzul niedozwolonych, analogicznych do tych wskazanych przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumenta za niedozwolone.

Zarządzenie rektora z dnia 19 kwietnia 2010 r. w sprawie odpłatności za świadczone usługi edukacyjne jest zgodne z wymogami ustawy, w szczególności z art. 99 ustawy prawo o szkolnictwie wyższym.

Wniosek:

Organy Uczelni i ocenianej jednostki oraz reguły ich funkcjonowania pozostają w zgodności z przepisami prawa. Skorygowaniu natomiast winny podlegać składy Rady Wydziału i Senatu.

Załącznik Nr 2 - Uwagi szczegółowe do wewnętrznych przepisów uczelni.

3. Ocena struktury organizacyjnej jednostki w kontekście realizowanych przez nią zadań naukowych i dydaktycznych.

a) Instytut Politologii UZ prowadzi jeden kierunek studiów (politologia) na pierwszym i drugim stopniu. W ramach tych studiów istnieją dwie specjalizacje: marketing polityczny oraz integracja europejska.

b) Struktura Instytutu Politologii:

- Zakład Historii Idei i Ruchów Społecznych;
- Zakład Marketingu Politycznego;
- Zakład Najnowszej Historii Politycznej;
- Zakład Państwa i Prawa;
- Zakład Stosunków Międzynarodowych;
- Zakład Systemów Politycznych;
- Zakład Teorii Polityki;
- Pracownia Badań nad Mniejszościami Narodowymi i Etnicznymi.

c) Struktura Instytutu jest generalnie prawidłowa, wynikająca zarówno z podziału politologii na podstawowe subdyscypliny, jak i prowadzone na studiach specjalności. W tym ostatnim przypadku dobrym przykładem jest marketing polityczny. Każda jednostka organizacyjna odpowiada za zajęcia, które z góry są do niej przypisane. Jednakże

² Uzasadnienie w załączniku nr 2 do raportu

przydział zajęć przez kierowników zakładów jest jedynie wstępnym projektem. Decyzje ostateczne podejmuje dyrektor Instytutu.

d) Konieczne jest też jednak sformułowanie uwag krytycznych. 7 zakładów i 1 pracownia tworzą strukturę zbyt rozbudowaną w porównaniu z liczbą samodzielnych pracowników naukowych. Dodatkowo brakuje Zakładu Systemu Politycznego RP. Należy również organizacyjnie wydzielić zespół badaczy zajmujących się szeroko rozumianą myślą polityczną (istnieje Zakład Historii Idei, ale jest to pojęcie węższe). Nie ma też zakładu obejmującego klasycznie rozumianą refleksję nad sprawami integracji europejskiej, czy Unii Europejskiej. Natomiast dziwi istnienie Zakładu Państwa i Prawa, który w rozumieniu politologicznym posiada pole badawcze będące częścią teorii polityki.

e) Potencjał kadrowy jest wystarczający do uruchomienia również drugiego kierunku studiów na poziomie pierwszego stopnia. Ze względu na możliwości stwarzane przez nową ustawę oraz wyraźne zainteresowania naukowe znacznej części samodzielnych pracowników naukowych koncentrujących się na badaniach narodowościowych mogłoby to być kierunek dotyczący np. studiów etnicznych i narodowych.

Wniosek:

Aczkolwiek struktura Instytutu Politologii UZ jest generalnie prawidłowa, to jednak oceniana jednostka winna wziąć pod uwagę powyżej sformułowane uwagi krytyczne ZO.

4. Informacja o liczbie studentów oraz ocena spełnienia wymagań określonych dla uczelni publicznych w art. 163 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.).

Tabela nr 1.

Forma kształcenia	Liczba studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich	
	uczelni	jednostki	uczelni	jednostki
Studia stacjonarne	10290	1953	116	44
Studia niestacjonarne	5884	867	-	-
Razem	16174	2820	116	44

Wnioski:

Uczelnia spełnia wymagania określone dla uczelni publicznych w art. 163 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Liczba osób studiujących na studiach stacjonarnych jest większa od liczby słuchaczy studiów niestacjonarnych. Osoby studiujące w formie stacjonarnej (nie uwzględniając uczestników studiów doktoranckich) stanowią ok. 64% ogółu studentów. Tendencję ogólnouczelnianą powielają proporcje zaobserwowane w podstawowej jednostce organizacyjnej, gdzie studenci stacjonarni to ok. 69% ogółu.

5. Informacje o prowadzonych przez jednostkę kierunkach studiów i dotychczasowych wynikach ocen/akredytacji, a także posiadanych uprawnieniach do nadawania stopni naukowych i prowadzonych studiach doktoranckich.

Wydział prowadzi kształcenie na kierunkach:

- filologia polska (I i II st.) – ocena pozytywna;
- filologia: angielska (I st.), germańska (I i II st.), romańska (I st.), rosyjska (I i II st.) – ocena pozytywna;
- filozofia (I i II st.) – ocena pozytywna;
- historia (I i II st.) – ocena pozytywna;
- informacja naukowa i bibliotekoznawstwo (I st.) – kierunek dotychczas nie oceniany przez PKA;
- politologia (I i II st.) – ocena pozytywna.

Wydział posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora nauk humanistycznych w zakresie historii (na Wydziale) oraz w zakresie filozofii (w Instytucie Filozofii), a także doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie historii. Wydział prowadzi studia III stopnia w dyscyplinie historia

6. Liczba studentów ocenianego kierunku studiów.

Tabela nr 2.

Poziom studiów	Rok studiów	Liczba studentów studiów		Razem
		stacjonarnych	niestacjonarnych	
I stopnia	I	64	30	94
	II	91	26	117
	III	71	29	100
II stopnia	I	97	135	235
	II	109	106	215
Razem		432	329	761

Wnioski:

Dostrzegalne jest nieco malejące zainteresowanie studiami na kierunku „politologia” w formie stacjonarnej. Zasadniczo zarówno w przypadku studiów pierwszego jak i drugiego stopnia. Wzrasta natomiast liczba studentów studiów niestacjonarnych. Utrzymuje się jednak przewaga studentów stacjonarnych, zwłaszcza dzięki większemu zainteresowaniu bezpłatnymi studiami pierwszego stopnia w tej formie.

Wnioski do części I:

Uczelnia posiada wiodącą rangę w całym regionie, jednak jej potencjał nie jest w pełni wykorzystany. Obowiązujące w Uczelni akty prawne w znaczącym stopniu

odpowiadają wymaganiom przepisów powszechnie obowiązującego prawa. Organy Uczelni i ocenianej jednostki oraz reguły ich funkcjonowania w zasadzie pozostają w zgodności z przepisami prawa. Podobnie, jak obecnie w wielu uczelniach polskich także i w UZ można zauważyć malejące zainteresowanie studiami na kierunku „politologia” w formie stacjonarnej.

Część II. Koncepcja kształcenia i jej realizacja.

1. Cele kształcenia i deklarowane kompetencje absolwenta.

- 1.1. Ocena zgodności określonej przez uczelnię sylwetki absolwenta z uregulowaniami zawartymi w standardzie oraz struktury kwalifikacji absolwenta z przyjętymi w ramach Procesu Bolońskiego tzw. deskryptorami efektów kształcenia, tj. czy zakładane cele kształcenia oraz kompetencje ogólne i specyficzne, które uzyskają absolwenci odnoszą się do wiedzy, umiejętności i postaw, w tym umiejętności stosowania w praktyce zdobytej wiedzy, dokonywania ocen i formułowania sądów, komunikowania się z otoczeniem, kontynuacji kształcenia przez całe życie, a także czy przewidziano udział pracodawców w kształtowaniu koncepcji kształcenia oraz uwzględniono potrzebę dostosowania kwalifikacji absolwenta do oczekiwań rynku pracy.

Uczelnia opracowała sylwetkę absolwenta politologii zarówno dla studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia. Zawiera ona elementy odnoszące się do kształcenia ogólnego i realizowanych specjalności.

Absolwent studiów I stopnia powinien posiadać wiedzę pozwalającą na zrozumienie zjawisk i procesów politycznych w skali globalnej, regionalnej, państwowej i lokalnej zarówno w wymiarze historycznym, jak i współczesnym. Osoba taka winna być przygotowana do pracy indywidualnej i zespołowej w organach administracji rządowej i samorządowej oraz organizacjach i instytucjach związanych z profilem kształcenia.

Absolwent studiów II stopnia winien się charakteryzować poszerzoną wiedzą dotyczącą polityki, umożliwiającą rozumienie dynamiki zmian politycznych i strategii decyzyjnych, jak i prowadzenia analiz dających podstawy do samodzielnych działań w sferze polityki. Ponadto winien być przygotowany do pracy badawczej i kontynuowania edukacji na studiach III stopnia.

Przyjęta koncepcja kształcenia zakłada pogłębienie specjalistycznej wiedzy na poszczególnych specjalnościach kształcenia, takich jak: marketing polityczny (studia I stopnia), administracja europejska oraz integracja europejska (studia II stopnia).

Wnioski:

Określona przez Uczelnię sylwetka absolwenta studiów pierwszego i drugiego stopnia politologii wraz z realizowanymi specjalnościami jest generalnie zgodna z obowiązującymi standardami. Równocześnie jednak w zbyt małym stopniu uwzględnia potencjalnie istniejące, oryginalne jej atrybuty, wynikające ze specyfiki uczelni, tak pod względem jej profilu, jak i położenia. Należałoby też odwołać się do ważnych tu kompetencji społecznych i personalnych absolwenta. I wreszcie, większego uwzględnienia wymagałyby kwestie odnoszące się do zapotrzebowania lokalnego rynku pracy oraz współpracy Uczelni i pracodawców w kształtowaniu koncepcji kształcenia.

1.2 Ocena zasad rekrutacji i sposobu selekcji kandydatów, ze szczególnym uwzględnieniem zasad rekrutacji na studia II stopnia.

Uczelnia prowadzi nabór na kierunek „politologia” według kalendarza rekrutacji - na studia stacjonarne – ogłoszenie listy osób przyjętych 23.08 (limit przyjęć 90 osób zarówno na I jak i na II stopniu), na studiach niestacjonarnych ogłoszenie listy do 23.09 (limit przyjęć 120 na I stopniu i 150 na II stopniu)

Na studia I stopnia zostają przyjęci kandydaci uzyskujący największą liczbę punktów. Wspólna lista rankingowa utworzona jest dla kandydatów z „nową” i „starą” maturą na podstawie wyników egzaminów z przedmiotów objętych zasadami rekrutacji. Liczba punktów jest tu obliczana jako średnia ważona liczby punktów odpowiadających wynikom egzaminu maturalnego - „nowa” matura lub egzaminu dojrzałości - „stara” matura z określonych dla kierunku przedmiotów.

Na studia II stopnia zostają przyjęci kandydaci mający tytuł magistra, inżyniera, licencjata lub równorzędny. Są oni przyjmowani według kolejności na liście rankingowej, sporządzonej na podstawie punktacji: za przeliczony wynik ukończenia studiów, wpisany do dyplomu i za zgodność albo pokrewieństwo między kierunkiem ukończonych studiów a wybranym kierunkiem studiów drugiego stopnia (administracja, bezpieczeństwo narodowe, bezpieczeństwo wewnętrzne, dziennikarstwo i komunikacja społeczna, ekonomia, europeistyka, filozofia, historia, polityka społeczna, prawo, socjologia, stosunki międzynarodowe). Jeśli kierunek studiów I stopnia jest zgodny z kierunkiem studiów II stopnia, wówczas liczba punktów jest równa przeliczonemu wynikowi ukończenia studiów plus dwa. Jeśli natomiast jest pokrewny względem kierunku studiów II stopnia, wówczas liczba punktów jest równa przeliczonemu wynikowi ukończenia studiów plus jeden. W przypadku, jeśli kandydat nie spełnia tych założeń, wówczas liczba punktów jest równa przeliczonemu wynikowi ukończenia studiów. Jako kryterium dodatkowe brana jest pod uwagę liczba punktów za przeliczoną ocenę z egzaminu dyplomowego.

Wynik ukończenia studiów, oceny i średnie S ustalone według skali ocen stosowanej na innych uczelniach, przeliczane są na wynik, oceny i średnie N w skali ocen stosowanej na Uniwersytecie Zielonogórskim, zgodnie z wzorem: $N = 3 (S - m) / (M - m) + 2$, gdzie: M - jest maksymalną, m - minimalną (niedostateczną) oceną według skali stosowanej na innej uczelni.

Wniosek:

System rekrutacji przyjęty w ocenianej jednostce jest prawidłowy.

1.3 Ocena realizacji programu studiów, z punktu widzenia zgodności realizowanego programu studiów z deklarowanymi celami kształcenia, tj. czy przyjęte rozwiązania programowe umożliwiają osiągnięcie każdego z deklarowanych celów kształcenia sformułowanych w sylwetce absolwenta oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta, a także ocena spełnienia wymagań określonych w standardach, w tym analiza porównawcza planów studiów i programów kształcenia z obowiązującymi w czasie ich realizacji standardami.

Ocenie podlegają również: sekwencja przedmiotów, oferta zajęć do wyboru i stopień internacjonalizacji kształcenia.

Analiza porównawcza celów sformułowanych w sylwetce absolwenta i ich odzwierciedlenia w przedmiotach realizowanych podczas studiów I i II stopnia pozwala na stwierdzenie, że przyjęte rozwiązania programowe umożliwiają osiągnięcie każdego z deklarowanych celów kształcenia, sformułowanych w sylwetce absolwenta oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta (szczegółowe tabelaryczne zestawienie celów sformułowanych w sylwetce absolwenta i ich odzwierciedlenia w realizowanych przedmiotach zawarto w *Raporcie samooceny* na s. 37-38). Struktura zakładanego procesu studiowania uwzględnia sekwencyjność zdobywania wiedzy współzależną z celami kształcenia.

Układ programów studiów I stopnia zawiera 13 proc. przedmiotów ogólnych, 21 proc. przedmiotów podstawowych, 60 proc przedmiotów kierunkowych i 6 procent przedmiotów do wyboru. Wykłady obejmują 39 proc. programu, ćwiczenia - 58 proc., a pozostałe 3 proc. - seminaria. W przypadku układu programu studiów II stopnia - przedmioty ogólne stanowią 10 proc., przedmioty podstawowe - 18 proc., przedmioty kierunkowe - 58 proc., zaś przedmioty do wyboru - 14 proc. Wykłady obejmują 51 proc., ćwiczenia - 40 proc., a seminaria - 9 proc.

Treści nauczania odpowiadają obowiązującym ramom kształcenia politologicznego. W realizowanych treściach uwzględnia się obowiązujące standardy edukacyjne, co wyraża się w celach i założeniach przedmiotów, przyjmowanych metodach dydaktycznych, oraz w sposobach weryfikacji uzyskanej wiedzy. Do poszczególnych realizowanych przedmiotów przygotowano sylabusy podające podstawowe założenia każdego z realizowanych kursów. Prowadzone specjalności w Instytucie Politologii są potwierdzeniem kierunków badawczych realizowanych przez pracowników jednostki. W programie studiów przewidziano oferty przedmiotów prowadzonych w językach obcych – „Theory of Political Power” i dwa seminaria magisterskie.

Studenci mają możliwość studiowania w ramach indywidualnej organizacji studiów na zasadach ustalonych przez Radę Wydziału Humanistycznego. Indywidualny program nauczania musi zawierać wszystkie treści programowe umieszczone w standardach kształcenia dla kierunku.

Wnioski:

Realizowany proces dydaktyczny jest generalnie prawidłowy przebiegając zgodnie z obowiązującymi standardami kształcenia. Wskazane byłoby rozszerzenie oferty przedmiotów wykładanych w językach obcych, zwłaszcza iż w realizowanych specjalnościach na II stopniu studiów wyraźnie podkreśla się ich „europejski” (międzynarodowy) charakter. Nasuwa się propozycja modernizacji specjalności na II stopniu studiów, co podkreśliłoby rangę pragmatyzmu współczesnej administracji i kształcenia praktycznych umiejętności (np. o przedmioty dotyczące aplikowania projektów europejskich). Przy założeniu, że absolwenci kierunku w znacznej mierze powinni stanowić zaplecze dla obsady kadrowej jednostek budżetowych pojawia się także kwestia dotycząca potencjalnego uruchomienia specjalności nauczycielskiej.

1.4 Ocena systemu ECTS.

System ECTS stosowany jest zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. W czasie studiów stacjonarnych I stopnia student winien uzyskać 180 stopni ECTS. Dla studiów II stopnia przewidziano 120 punktów ECTS. Szczegółowe podziały punktów w stosunku do poszczególnych przedmiotów wskazane są w sylabusach. Nie ma natomiast dokumentu regulującego sposób przyznawania punktów ECTS. System ten jest zatem rezultatem uznaniowości znaczenia poszczególnych przedmiotów dydaktycznych, liczby prowadzonych godzin oraz formy zaliczenia. Dlatego konieczne jest wypracowanie dokumentu, który by regulował nie tylko generalny mechanizm przyznawania punktów

poszczególnym przedmiotom, ale też i pozwalał na taką regulację w przypadku pojawienia się przedmiotów nauczanych na odległość.

Generalnie podział punktów w odniesieniu do poszczególnych przedmiotów jest właściwy, niekiedy jednak pojawiają się kwestie wymagające korekty. Przykładowo: według zapisu w programie studiów I stopnia na specjalności marketing polityczny student na drugim roku ma uzyskać 20 punktów ECTS. Pakiet propozycji to 10 przedmiotów po 2 punkty i 6 proseminariów po 2 punkty. Wskazywałoby to na odgórne rozdysponowanie przedmiotami z pozycji 41-50 programu i pozostawienie do wyboru rzeczywistego proseminarium z pozycji 51-56. Należałoby także ujednolicić zapisy odnośnie ECTS w wersji papierowej i elektronicznej (przykładowo w jednej z nich zajęcia z wychowania fizycznego mają 2 punkty, w drugiej 0).

Wniosek:

System ECTS funkcjonuje prawidłowo z wyjątkiem wskazanych propozycji korekt technicznych.

1.5 Ocena systemu opieki naukowej i dydaktycznej (z części studenckiej).

W opinii osób studiujących prowadzący są bardzo dobrze do nich nastawieni. Studenci chwalą dydaktyków za profesjonalizm i merytoryczne przygotowanie do wykładów i zajęć. Na przyjazne podejście do studentów kadry dydaktycznej zwracano uwagę praktycznie w każdej osobistej opinii. Prowadzący zajęcia wyznaczają konsultacje dla studentów, których liczba i nasycenie są wystarczające dla studentów. Są też dostępni dla studentów w czasie konsultacji. Dodatkową formą kontaktu, bardzo pozytywnie ocenianą przez studentów, jest poczta elektroniczna. Prawie wszyscy wykładowcy podają również swoje numery telefonów. Prowadzący udostępniają studentom materiały dydaktyczne do swoich zajęć. Studenci zwrócili również uwagę, iż wykładowcy zazwyczaj weryfikują dostępność w bibliotece polecanej przez nich literatury. Studenci w trakcie spotkania szczególnie mocno podkreślali fakt profesjonalnego przygotowania prowadzących do wykładów czy zajęć.

Ma to odniesienie także do procesu dyplomowania. Studenci wybierają tematy prac dyplomowych po uzgodnieniu z prowadzącym seminarium dyplomowe. Mogą również liczyć na pomoc i radę ze strony prowadzących na każdym etapie procesu dyplomowania.

Uczelnia umożliwia szeroką gamę nauczania języków obcych. Student ma możliwość uczestniczenia w lektoratach z wybranego przez siebie języka na odpowiadającym jego umiejętnościom poziomie zaawansowania. Uczelnia stwarza możliwość utworzenia nieodpłatnie grupy językowej z języka innego niż nauczane dotychczas, co zależy od zainteresowania studentów. Słuchacze mogą także nieodpłatnie uczestniczyć w lektoracie z dwóch języków obcych.

Studenci posiadają ogólną wiedzę o tym czym są sylabusy, ale - jak sami twierdzą - nie sprawdzali ich dostępności.

Bardzo przychylnie wypowiadali się też o funkcjonowaniu dziekanatu. Podkreślali uprzejmość i pomocność osób tam pracujących, które w ich opinii są bardzo dobrze poinformowane. Godziny otwarcia dziekanatu są dla studentów zadowalające, chcieliby jednak, by dziekanat był otwarty także w środy, czyli w ten jedyny dzień, kiedy jest nieczynny. Podkreślano także, że mimo zakończenia godzin otwarcia, obsługa przyjmuje ich wnioski oraz umożliwia im złożenie dokumentów np. wtedy, gdy wcześniej uprzedzą o swojej wizycie telefonicznie.

Władze Uczelni – zarówno Rektor do spraw studenckich, jak i odpowiednio Dziekan Wydziału Humanistycznego, na którym znajduje się wizytowany kierunek przez dwa dni w tygodniu są dostępni na dyżurach wyznaczonych dla studentów. Studenci uznali godziny otwarcia za zadowalające.

Istnieje także „wirtualny dziekanat”, ale studenci skarżą się na brak połączenia go z sekretariatem Instytutu Politologii, co zniwelowałoby jednostkowe błędy oraz bardziej usprawniło i tak dobrze jednak działający przekaz informacji.

Wnioski:

Studenci wysoko oceniają obowiązujący system opieki naukowej i dydaktycznej.

2. Analiza i ocena efektów kształcenia.

2.1 Ocena systemu weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studentów.

Studia stacjonarne i niestacjonarne I stopnia trwają 6 semestrów, obejmując w wymiarze stacjonarnym 2000-2100 godzin dla specjalizacji, a w wymiarze niestacjonarnym 1430. Studia stacjonarne i niestacjonarne II stopnia prowadzone są przez 4 semestry, w

wymiarze stacjonarnym realizowanych jest 810 godzin, zaś w wymiarze niestacjonarnym 645 godzin.

Okresem zaliczeniowym na ocenianym kierunku jest semestr. Warunkiem zaliczenia przedmiotu lub praktyki jest wypełnienie przez studenta wymagań określonych przez nauczyciela akademickiego. Warunkiem zaliczenia semestru jest uzyskanie przez studenta zaliczeń z ćwiczeń oraz zdanie egzaminów ze wszystkich przedmiotów przewidzianych planem studiów dla danego semestru. Zaliczenia zajęć dokonują prowadzący je nauczyciele akademicy na podstawie obecności i oceny aktywności danego studenta. Na pierwszych zajęciach podawane są warunki uzyskania zaliczenia i egzaminu. Liczba egzaminów w trakcie roku akademickiego nie może przekraczać 8 (w ciągu semestru 4). Podstawą do oceny egzaminacyjnej są wypowiedzi ustne i pisemne (formę określa prowadzący). Kwestia weryfikacji osiągnięć studentów została omówiona w *Regulaminie studiów na UZ* (rozdz. 3, 4, 7 i 8).

Według regulaminu studiów student ma prawo do zdawania jednego egzaminu poprawkowego z każdego przedmiotu. Student pierwszego semestru studiów I stopnia ma prawo do drugiego egzaminu poprawkowego, ale z co najwyżej dwóch przedmiotów. Student, który zgłasza uzasadnione zastrzeżenia do oceny egzaminacyjnej lub do przebiegu egzaminu, ma prawo w ciągu trzech dni roboczych złożyć do dziekana wnioski o przeprowadzenie egzaminu komisyjnego.

Zasady dyplomowania zostały transparentnie wyłożone w *Regulaminie prowadzenia seminariów dyplomowych oraz przeprowadzenia egzaminów dyplomowych na Wydziale Humanistycznym UZ z dn. 22 kwietnia 2008 roku*.

W całym procesie dydaktycznym realizowanym w Instytucie Politologii UZ podejmuje się działania mające na celu aktywizację studentów i wdrożenie ich do samodzielnego studiowania treści programowych.

Wniosek:

System weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studentów politologii w UZ jest prawidłowy.

2.2 Analiza skali i ocena przyczyn odsiewu.

Szczególnie duży odsiew dotyczy studentów uczęszczających na studia I stopnia, zarówno w trybie stacjonarnym, jak i niestacjonarnym. Ujawnia się tendencja do wzrostu

wielkości odsiewu wraz z kolejnymi rocznikami (stacjonarne: I rok - 20,8%, II rok - 28,9%, III rok - 39,3%; niestacjonarne: I rok - 16,1%, II rok - 51%, III rok - 55,5%). Wyniki dla studiów II stopnia są korzystniejsze (stacjonarne: I rok - 25,7%, II rok - 24,3%; niestacjonarne: I rok - 10,5%, II rok - 22,0%). Według raportu samooceny przyczynami odsiewu jest brak zaliczeń i wybór innego kierunku studiów.

Wniosek:

Kwestia przyczyn odsiewu wymaga głębszej analizy ze strony władz Instytutu. Jednym z jej elementów winno być pozyskanie szczegółowych informacji od osób rezygnujących ze studiowania na ocenianym kierunku, dotyczących przyczyn podejmowanych decyzji i budowania na tej podstawie strategii przeciwdziałania niekorzystnemu zjawisku, np. poprzez zwiększenie liczby zajęć dających praktyczne umiejętności studentom.

2.3 Ocena zasad dyplomowania, w tym wewnętrznych uregulowań prawnych w tym zakresie, dotyczących m.in. zasad ustalania i wyboru tematów prac, wyboru opiekunów i recenzentów, przeprowadzania egzaminów dyplomowych oraz działań zapobiegającym patologiom, a także losowo wybranych prac dyplomowych.

Zasady prowadzenia seminariów dyplomowych oraz przeprowadzania egzaminów dyplomowych na Wydziale Humanistycznym określa Regulamin prowadzenia seminariów dyplomowych oraz przeprowadzania egzaminów dyplomowych na Wydziale Humanistycznym z dnia 22 kwietnia 2008 roku. Zawiera on dwa załączniki: Instrukcję dotyczącą pisania prac magisterskich oraz instrukcję dotyczącą pisania prac licencjackich.

Promotorem prac dyplomowych dla studiów I stopnia może być nauczyciel akademicki posiadający co najmniej stopień naukowy doktora, dla studiów II stopnia winien to być samodzielny pracownik nauki (w wyjątkowych wypadkach Rada Wydziału może zezwolić doktorowi na opiekę nad pisanem pracy przez studenta). Przykładowo: w roku akademickim 2009/2010 przygotowywanie 68 prac licencjackich nadzorowało 5 pracowników ze stopniem doktora, zaś 194 prac magisterskich 8 pracowników ze stopniem doktora habilitowanego.

Student ma prawo wyboru promotora. Zapisy na poszczególne seminaria odbywają się elektronicznie. Utworzona grupa seminaryjna liczy od 12 do 15 osób. Tematy prac dyplomowych proponowane są przez prowadzącego seminarium, zgodnie z reprezentowaną przez niego specjalnością. Podlegają one akceptacji przez Radę Instytutu.

Przyjmuje się, iż praca licencjacka winna liczyć od 50 do 70 stron znormalizowanego komputeropisu, zaś praca magisterska zawierać się w przedziale od 60 do 100 stron.

Zakres egzaminu dyplomowego wynika z planu i programu studiów. Na egzaminie student otrzymuje trzy zagadnienia: dwa z zakresu przedmiotów kierunkowych i jedno z przedmiotów specjalnościowych. Ostateczny wynik studiów ustala się w wyniku zsumowania odpowiednich ocen cząstkowych, odnoszących się do ocen ze wszystkich egzaminów oraz zaliczeń przedmiotów niekończących się egzaminem, uzyskanych w trakcie studiów, oceny pracy dyplomowej i oceny egzaminu dyplomowego. Egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją egzaminacyjną powołaną każdorazowo przez dyrektora ocenianej jednostki. Komisja składa się z minimum trzech osób (przewodniczącego, promotora i recenzenta). Zakłada się, że w sytuacji, kiedy promotorem jest osoba posiadająca stopień doktora, to recenzentem musi być nauczyciel akademicki ze stopniem doktora habilitowanego.

Kwestie przeciwdziałania patologiom precyzuje regulamin określający zasady funkcjonowania systemu antyplagiatowego na UZ będący elementem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Wybrane prace podlegają ocenie przez program antyplagiatowy sprawdzający prace pod względem nieuprawnionych zapożyczeń. Losowania prac do sprawdzenia dokonuje komisja powołana przez dziekana. Limit prac przeznaczonych do kontroli na UZ określony jest w zarządzeniu rektora UZ podającym liczby prac dla poszczególnych wydziałów uczelni. Przykładowo: w roku 2009 taką weryfikacją objęto 145 prac dyplomowych na Wydziale Humanistycznym, z czego 42 prace dyplomowe realizowane w ocenianej jednostce.

Załącznik Nr 3 – Ocena poszczególnych losowo wybranych prac dyplomowych.

Wniosek:

Ocenie poddano w sumie 20 losowo wybranych prac dyplomowych. Ich analiza wskazuje, że na ogół są one pisane na dobrym poziomie merytorycznym. Do najważniejszych wad prac dyplomowych należy niekiedy ich nadmiernie socjologiczny charakter. Takich prac naliczono w sumie 5. Oprócz tego 2 prace zostały ocenione jako napisane nie na zakładany temat. W rezultacie tematyka prac nie zawsze jest reprezentatywna dla kierunku studiów. Wymaga to skorygowania w najbliższej przyszłości. Egzaminy końcowe są prowadzone zgodnie z obowiązującą procedurą.

2.4 Ocena zdefiniowanych przez uczelnię efektów kształcenia, w tym ich zgodności ze standardami kształcenia i realizowanym programem.

W przyjętej strategii działania Instytutu widoczne jest dążenie do osiągania celów ukierunkowanych na uzyskanie założonego profilu absolwenta. Wiedza i umiejętności

absolwenta są weryfikowane – jak to już zaznaczono - zarówno w skali semestru i roku poprzez egzaminy i zaliczenia, jak i na poszczególnych etapach w ciągu roku akademickiego poprzez kolokwia, prace pisemne, prezentacje audiowizualne czy oceny aktywności na zajęciach. Istnieją możliwości zindywidualizowanej formy pracy ze studentami. Przyjęte zasady dyplomowania są transparentne. Powstałe prace dyplomowe podlegają losowej weryfikacji określającej ich samodzielność autorską, choć ich tematyka odbiega niekiedy od profilu politologicznego.

Informacje pozyskane poprzez instrumentarium wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia służą dalszemu doskonaleniu procesu dydaktycznego, m.in. wzmacniając monitoring prowadzonych zajęć i pozwalając efektywniej dostosowywać metody i techniki nauczania.

Wniosek:

Zdefiniowane przez uczelnię efekty kształcenia są w zasadzie zgodne ze standardami kształcenia i realizowanym programem.

3. Ocena organizacji i realizacji procesu dydaktycznego.

3.1 Ocena stosowanych metod dydaktycznych i trafności ich doboru ze zwróceniem szczególnej uwagi na metody i techniki kształcenia na odległość oraz technologie informatyczne, zakres i treść pracy własnej studenta, innowacyjność prowadzonych zajęć dydaktycznych, a także potrzeby osób niepełnosprawnych.

Zajęcia przeprowadzane są w formie wykładów, ćwiczeń, seminariów i lektoratów. Obok tradycyjnych metod i technik do prowadzenia zajęć wykorzystuje się także środki audiowizualne. Studenci są wdrażani do prac badawczych poprzez gromadzenie literatury przedmiotu oraz materiałów odnoszących się do tematyki kierunku studiów. Zgromadzone materiały wykorzystuje się podczas procesu dydaktycznego zarówno w trakcie zajęć, jak i podczas przygotowywania prac licencjackich i magisterskich.

Na stronie internetowej Instytutu (prowadzonej niezależnie od strony uczelni i wydziału) dostępne są materiały pomocne podczas studiowania. I tak, umieszczono tam w formacie PDF wybrane pozycje książkowe autorstwa pracowników Instytutu Politologii (bądź dokonane przez nich tłumaczenia dzieł obcojęzycznych).

W roku 2010 w ocenianej jednostce studiowały 54 osoby niepełnosprawne. Podczas przygotowania zajęć dydaktycznych uwzględnia się potrzeby tej grupy studentów, m.in.

poprzez zapewnienie im możliwości studiowania w ramach indywidualnej organizacji studiów.

W Uniwersytecie Zielonogórskim nie wprowadzono systemu USOS. Oznacza to brak kompatybilności z systemami organizacji procesu dydaktycznego wielu szkół publicznych, ale też jednocześnie brak wielu kłopotów wynikających z eksperymentalnego wdrażania tego skomplikowanego systemu.

W ramach kierunku „politologia” nie prowadzi się zajęć z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość. Tym samym nie sposób stwierdzić, w jakim stopniu kadra naukowa jest przygotowana do prowadzenia tego typu zajęć. Z przeprowadzonych hospitacji wynika, że środki audiowizualne raczej nie są stosowane. Wynika to zapewne z przywiązania do tradycyjnych form przekazu. Konieczne byłoby nie tylko doposażenie sal w rzutniki multimedialne czy tablice interaktywne oraz podobne pomoce naukowe. Warto byłoby również przeszkolić kadrę naukowo-dydaktyczną pod kątem stosowania tych urządzeń oraz przyzwyczajać ją do ich stosowania. Generalnie zajęcia dydaktyczne prowadzone są w sposób tradycyjny, a poziom wykorzystania nowoczesnych środków i technik nauczania jest stosunkowo niski.

Konieczne jest w większym stopniu uwzględnianie potrzeb osób niepełnosprawnych. Istnieją co prawda w budynku archaiczne windy (mniej więcej sprzed 40 lat), ale nie mogą to być jedyne ułatwienia zapewniające osobom niepełnosprawnym korzystanie z zajęć dydaktycznych i dostęp do budynku.

Wnioski:

W Instytucie Politologii UZ stosowane są zróżnicowane metody i techniki w procesie kształcenia. Prowadzący zajęcia nauczyciele akademicy dostosowują je do specyfiki zajęć i specjalności. Pewnym ograniczeniem jest dość ograniczony zasób sprzętu multimedialnego. Podejmowane są działania na rzecz uwzględnienia potrzeb osób niepełnosprawnych.

3.2 Ocena dostępności i jakości sylabusów.

Zgodnie z Regulaminem Studiów UZ wykładowcy oraz osoby prowadzące ćwiczenia, podają informacje o przedmiocie (m. in. zakres materiału, literaturę – z podziałem na podstawową, uzupełniającą i szczegółową) na pierwszych zajęciach dydaktycznych w nowym

roku akademickim. Programy zostały opracowane przez wykładowców i zaaprobowane przez Komisję Programową Instytutu Politologii.

Sylabusy są przekazywane studentom na pierwszych zajęciach. Są także umieszczane na stronie internetowej Instytutu Politologii (zob.: <http://www.ip.uz.zgora.pl/ects.1st.html#PS1SSMP>). Zostały one ujednolicone i zawierają jedynie trzy podstawowe elementy: spis tematów, spis literatury i formę zaliczenia (egzamin). Tym samym zostały pominięte inne podstawowe elementy, które są konieczne dla prawidłowego przeprowadzenia zajęć i osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Należy tu wymienić przede wszystkim: brak opisu efektów kształcenia, brak jest również wymagań wstępnych i nie ma także opisu sposobu wykorzystania środków audiowizualnych, czy technicznych środków nauczania.

Tak więc konieczne jest znaczne rozszerzenie zawartości sylabusów. Niezbędna jest również w ciągu najbliższego roku akademickiego ich kompatybilizacja z Krajowymi Ramami Kwalifikacji. Natomiast już w tej chwili konieczne jest ich uzgodnienie z sylwetką absolwenta politologii I oraz II stopnia. Brakuje też sylabusów przedmiotów fakultatywnych.

Wniosek:

Sylabusy zawierają część podstawowych elementów tworzących ich konstrukcję, jednak inna ich część została pominięta. Należy to skorygować, a także zapewnić studentom dostęp do sylabusów w wersji elektronicznej.

3.3 Ocena sposobu realizacji i systemu kontroli praktyk.

Zbadane zostały dokumenty dotyczące praktyk zawodowych począwszy od roku akademickiego 2007/2008. W Instytucie Politologii UZ praktyki realizują zarówno studenci studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Ich zasady określa Regulamin Zawodowych Praktyk Niepedagogicznych z 18 marca 2008 roku (modyfikowany zmianami z 27 stycznia i 17 marca 2009 roku). Praktyki zawodowe są organizowane corocznie zarówno dla studentów pierwszego, jak i drugiego stopnia. Na studiach pierwszego stopnia obejmują studentów II roku, na studiach drugiego stopnia – I roku. Praktyki odbywane są w instytucjach i organizacjach odpowiadających swym charakterem działalności kierunkowi studiów. Czas praktyki zawodowej dla studiów stacjonarnych to 120 godzin po czwartym semestrze, dla studiów niestacjonarnych 100 godzin także po czwartym semestrze (taki schemat funkcjonuje od 2009/2010, wcześniej obowiązywał wymiar 80 godzin). Warunkiem

zaliczenia praktyki zawodowej niepedagogicznej jest przedstawienie sprawozdania z przebiegu praktyki zawodowej potwierdzone przez kierownika instytucji przyjmującej, wraz z załącznikami: potwierdzonym zaświadczeniem o odbytej praktyce zawodowej oraz dziennikiem praktyki. Dokumentacja ta winna być przedłożona w terminie 7 dni od początku roku akademickiego. Z dokumentacji wynika, iż opiekun praktyk wykonuje swoje obowiązki właściwie.

Wniosek:

Sposób organizacji i przebiegu praktyk oraz umiejscowienie w procesie kształcenia są prawidłowe.

3.4 Ocena organizacji studiów (rozkład czasowy oraz obsada i koncentracja zajęć, sesje egzaminacyjne, analiza obciążeń studentów).

Rozkład czasowy zajęć dydaktycznych, ich koncentracja oraz sposób realizacji sesji egzaminacyjnych w zasadzie są prawidłowe, chociaż zajęcia w roku akademickim 2010/2011 trwają aż do 22 czerwca 2011 roku. Sesja egzaminacyjna kończy się dopiero 7 lipca 2011 roku. W przyszłym roku akademickim warto lepiej rozplanować organizację całorocznego procesu kształcenia. Zgodnie z przyjętymi normami podczas sesji generalnie nie przekracza się liczby czterech egzaminów (ośmiu w skali roku).

Wielkość grup studenckich określa uchwała Senatu UZ z 29 stycznia 2003 roku. Zgodnie z nią wykłady kursowe prowadzone są dla grup liczących 80-120 osób, wykłady monograficzne na specjalnościach obejmują 30-50 osób, ćwiczenia - 24-30 osób, lektoraty - 13-18 osób, a seminaria i laboratoria - 12-15 osób.

Według regulaminu studiów maksymalna liczba godzin w rozkładzie zajęć studenta w tygodniu, nie licząc zajęć praktycznych, nie może przekroczyć 32, a w pierwszym semestrze studiów pierwszego stopnia – 27. Organizacja zajęć dydaktycznych w układzie tygodniowym nie wykazuje uchybień, zachowane są proporcje w podziale na różne formy zajęć. Właściwemu obciążeniu studentów sprzyja zasada, aby liczba zajęć z jednego przedmiotu nie wynosiła więcej niż 2 godz. dziennie.

Zajęcia prowadzone są dla słuchaczy studiów stacjonarnych od poniedziałku do czwartku i dla studentów niestacjonarnych w soboty i niedziele (podczas 10 zjazdów w ciągu roku akademickiego). Studenci studiów stacjonarnych zajęcia mają rozplanowane od poniedziałku do czwartku. Oznacza to ich ogromną koncentrację w ciągu czterech dni (zajęte są wszystkie południowe godziny i większość popołudniowych). Jednocześnie z obserwacji

dość niskiej frekwencji w bibliotece w czasie jej hospitacji - w piątek w dniu 6 maja 2011 r. - wynika, że studenci bardzo rzadko poświęcają dzień wolny od zajęć na samokształcenie. Efektywność dydaktyczna takiego rozwiązania jest zatem dość niska, choć niewątpliwie wzmacnia więzi rodzinne i przyjacielskie, a tym samym zapewne większość absolwentów wróci do swoich rodzinnych miejscowości.

Wniosek:

Organizacja toku studiów jest generalnie zgodna ze standardami.

3.5 Ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych

Zajęcia dydaktyczne prowadzone na studiach stacjonarnych nie były hospitowane, gdyż w piątki nie są przeprowadzane. Hospitacje na zajęciach na studiach niestacjonarnych zakończyły się powodzeniem. Odbywały się one pod względem formalnym prawidłowo: rozpoczynały się punktualnie, kończyły o czasie, a poziom przygotowania prowadzących był właściwy. Wyraźny był brak stosowania nowoczesnych środków nauczania. Dominował tradycyjny wykład z elementami pogadanki. Stosunek studentów do zajęć i prowadzących pokazywał dobry kontakt pomiędzy obiema stronami.

Wniosek:

Ocena hospitowanych zajęć – wyłącznie dla studentów niestacjonarnych – jest pozytywna. Konkretu zawiera załącznik Nr 4.

Załącznik Nr 4 - Informacje dotyczące hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Wnioski do części II:

Przyjęta koncepcja kształcenia jest generalnie prawidłowa w stopniu znaczącym. Równocześnie w niniejszym raporcie sformułowano zalecenia, których wprowadzenie jednostka i uczelnia winny potraktować jako zasadne dla korzystnego wizerunku ocenianego „kierunku”.

Poniżej wnioski szczegółowe wraz z proponowanymi zaleceniami:

- w ramach zaprezentowanej sylwetki absolwenta studiów I i II stopnia politologii należałoby uwzględnić zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy oraz współpracę Uczelni i pracodawców w kształtowaniu koncepcji kształcenia**
- system rekrutacji spełnia wymogi, podobnie jak system ECTS, który jednak wymaga drobnych korekt**

- ramach realizowanego procesu kształcenia zasadne wydają się: rozszerzenie oferty przedmiotów wykładanych w językach obcych, a także modernizacja specjalności na II stopniu studiów
- studenci wysoko oceniają obowiązujący system opieki naukowej i dydaktycznej, a weryfikację ich etapowych i końcowych osiągnięć należy ocenić jako zgodną z wymogami
- ocena losowo wybranych prac dyplomowych pokazuje, że na ogół są one pisane na dobrym poziomie merytorycznym, jednak ich tematyka nie zawsze jest reprezentatywna dla kierunku studiów
- zdefiniowane przez uczelnię efekty kształcenia są zgodne ze standardami kształcenia i realizowanym programem
- stosowane są zróżnicowane metody i techniki w procesie kształcenia, natomiast ich ograniczeniem jest dość ograniczony zasób sprzętu audiowizualnego
- sylabusy wymagają drobnych korekt
- sposób organizacji i przebiegu praktyk oraz umiejscowienie w procesie kształcenia są prawidłowe, podobnie jak organizacja toku studiów
- ocena hospitowanych zajęć jest pozytywna

Część III. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia.

1. Opis i ocena wewnętrznych procedur zapewnienia jakości kształcenia odnosząca się do:
 - 1) struktury organizacyjnej wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz stosowanej polityki i procedur w zakresie zapewnienia jakości,

Założenia polityki zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie Zielonogórskim zawarto w *Uchwale nr 319 Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego z 26 września 2007 roku w sprawie przyjęcia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia* (dokument ten zastąpił wcześniejszą regulację z 2005 roku). Uznano w niej, że wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest „kompleksowym systemem procedur ewaluacji treści, środków, warunków, przebiegu i rezultatów kształcenia akademickiego w Uniwersytecie Zielonogórskim”. Założono, że zasadniczymi zadaniami systemu winno być wspomaganie organów uczelni w zakresie nadzoru i kontroli przebiegu oraz rezultatów procesu edukacji, wsparcie w przygotowaniu jednostek uniwersytetu do cyklicznych akredytacji, przeprowadzanych przez uprawnione organy, jak i umożliwienie systemowego planowania zmian dostosowujących ofertę edukacyjną Uczelni do potrzeb otoczenia. W skali UZ za tę sferę odpowiada Prorektor ds. Jakości Kształcenia, zaś w skali wydziału Prodziekan ds. Jakości Kształcenia. Struktury systemu oparte są na Wydziałowych Zespołach Zapewnienia Jakości Kształcenia nadzorowanych przez Senacką Komisję ds. Kształcenia (nie ma w niej

jednak przedstawicieli politologii) oraz wydziałowych pełnomocnikach ds. jakości kształcenia.

Wydziałowy Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia opracowuje i przedstawia Dziekanowi wnioski i projekty dotyczące polityki i procedur służących zapewnieniu odpowiedniej jakości kształcenia w podległej mu jednostce. W szczególności w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia ocenia się plany i programy nauczania, kompetencje nauczających, realizację planów i programów nauczania, rezultaty kształcenia, poziom satysfakcji studentów z procesu kształcenia oraz projekty rozwiązań dotyczących kształcenia. Podstawowymi narzędziami umożliwiającymi integrację informacji związanych z działaniami na rzecz jakości kształcenia są dwa dokumenty: „Karta informacyjna nauczyciela akademickiego” oraz „Karta informacyjna kierunku”.

- 2) okresowych przeglądów planów i programów nauczania oraz ich efektów (np. adekwatności konstrukcji oraz treści realizowanych planów i programów nauczania w kontekście zamierzonych efektów kształcenia, uwzględnienie specyfiki poziomów kształcenia i form studiów, formalnych procedur zatwierdzania programów nauczania, udziału studentów w działaniach dotyczących zapewnienia jakości, opinii zwrotnych od pracodawców, przedstawicieli rynku pracy oraz innych organizacji),

Plany i programy studiów przygotowywane są na szczeblu Instytutu Politologii. Podlegają one kolejno weryfikacji zarówno na poziomie Prodziekana ds. Jakości Kształcenia, jak i Prorektora ds. Kształcenia. Plany studiów i programy nauczania opiniuje wydziałowy przedstawiciel samorządu studenckiego. Do kompetencji Rady Wydziału należy ich uchwalenie. Dla każdego przedmiotu przewidzianego w planie studiów Dziekan powołuje spośród nauczycieli akademickich merytorycznego opiekuna przedmiotu. Do jego obowiązków należy akceptacja szczegółowego programu kursu oraz oceny jego zgodności z opisem zawartym w katalogu ECTS.

Analiza planów i programów studiów wykazała ich adekwatność w stosunku do zakładanych efektów kształcenia. Potwierdzała także uwzględnienie specyfiki poziomów kształcenia i formy studiów.

- 3) oceniania studentów (np. stosowanych form i kryteriów weryfikacji wiedzy oraz oceny wyników kształcenia),

W Instytucie funkcjonuje system przepływu informacji dla studentów o procesie dydaktycznym, także odnoszący się do stosowanych form i kryteriów weryfikacji wiedzy oraz oceny wyników kształcenia.

Na ograniczenie udziału studentów w działaniach zapewniających jakość kształcenia wpływa fakt braku przedstawicieli studentów w Radzie Instytutu. Nie udało się ich do tej pory wybrać. W prowadzonych rozmowach zwracano uwagę na negatywny wpływ systemu bolońskiego na poziom partycypacji studentów w gremiach uczelni, a zwłaszcza na zbyt krótki okres uniemożliwiający wyłonienie się grup liderów.

- 4) zapewnienia jakości kadry dydaktycznej (np. okresowych ocen pracowników, hospitacje, ankiet dla studentów oceniających zajęcia dydaktyczne, częstotliwość ankietyzacji),

Ocena pracy nauczyciela akademickiego przeprowadzana jest minimum raz na cztery lata. Oceny dokonuje zespół oceniający powołany przez Radę Wydziału Humanistycznego (w przypadku pracownika z tytułem profesorskim zespół powołany przez rektora lub senat UZ).

Kwestie zakresu oceny pracy reguluje art. 146 *Statutu UZ*.

W celu doskonalenia procesu dydaktycznego prowadzone są okresowe hospitacje zajęć. Zasady hospitacji określone zostały w *Uchwale nr 50 Senatu UZ z 19 września 2001 roku (wraz z późniejszymi zmianami)*. W przyjętych założeniach podaje się, że zajęcia prowadzone przez asystentów hospitowane są minimum raz w roku, zaś w przypadku pozostałych nauczycieli akademickich zabieg ten dokonywany jest co najmniej raz na cztery lata. W dokumentacji stanowiącej załącznik *Uchwały nr 319 Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego z 26 września 2007 roku* precyzuje się szczegółowo zasady przeprowadzenia hospitacji. Formularz kart hospitacji zajęć dydaktycznych stanowi jeden z elementów dokumentacji oceniającej nauczycieli akademickich.

Innym elementem są ankiety dotyczące opinii studentów o wykładach i zajęciach ćwiczeniowych. Ankieta zawiera pytania odnoszące się m.in. do kwestii związanych z przygotowaniem wykładowcy do zajęć, poziomem reprezentowanej przez niego wiedzy, komunikatywnością.

Ankiety oceniające zajęcia w roku 2009/2010 były przeprowadzane w semestrze zimowym. Ewaluację prowadzono w formie elektronicznej. Na studiach stacjonarnych spośród 420 studentów 249 brało udział w ankietyzacji, na studiach niestacjonarnych spośród 380 studentów udział w ankietyzacji wzięło 84. Pozyskany materiał oceniający w większości

przypadków dotyczył zajęć ćwiczeniowych (303 ankiet), w znacznie mniejszym zakresie wykładów (30 ankiet).

Według uzyskanych wyników można stwierdzić, że większość wykładowców jest dobrze lub bardzo dobrze przygotowana do zajęć, zarówno w wymiarze reprezentowanej wiedzy, jak i sposobu jej przekazu. Zazwyczaj dobrze oceniane są takie elementy jak komunikatywność, dostępność na dyżurach, relacje ze studentami i kultura osobista wykładowców. Spośród ocenianych negatywne opinie pojawiły się do stosunku do czterech osób. Według uzyskanych informacji przeprowadzone zostały z nimi rozmowy wyjaśniające, w trakcie których zapoznano ich z uwagami studentów. Ponadto będą oni podlegać w kolejnym semestrze dodatkowym hospitacjom prowadzonych zajęć.

W Instytucie rozważa się wprowadzenie własnego programu komputerowego mającego ułatwić zbieranie ocen.

- 5) form wsparcia studentów (np. informacji o wsparciu ze strony nauczycieli akademickich, w tym opiekunów roku oraz pracowników administracyjnych, ankiet dla studentów dotyczących pracy administracji),

Zgodnie z harmonogramem każdy z nauczycieli akademickich zobowiązany jest do odbywania cotygodniowych dyżurów dających studentom możliwość kontaktu z wykładowcami także poza zajęciami.

W ankietach przeznaczonych do wypełnienia przez studentów sformułowane są pytania umożliwiające m.in. pozyskanie informacji o stopniu pomocy, jakiej udzielają wykładowcy studentom (pytanie 11 i 12 ankiety dotyczącej opinii o zajęciach), czy też nt. kontaktów z administracją (pytania 9, 10, 13 ankiety dotyczącej zadowolenia ze studiowania).

- 6) stosowanego systemu informacyjnego (np. gromadzenia, analizowania i wykorzystywania informacji o poziomie zadowolenia studentów oraz o wynikach kształcenia osiągniętych przez studentów, możliwościach zatrudnienia absolwentów itp.),

W ramach realizacji wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia wprowadza się ankiety dotyczące opinii studentów UZ o wykładach i zajęciach ćwiczeniowych. W zadawanych pytaniach pojawiają się kwestie związane m.in. z punktualnością i czasem odbywania zajęć, sposobem prezentowania realizowanego programu, stopniem zainteresowania studentów omawianymi problemami, ich inspiracją do dalszych samodzielnych poszukiwań, dostępnością polecanej literatury na zajęciach czy sposobem traktowania przez wykładowcę studentów. Pozyskany materiał jest analizowany i znajduje

swe odbicie w zapisach kart informacyjnych nauczycieli akademickich. Inna z ankiet dotyczy stopnia zadowolenia ze studiowania. W stawianych w niej pytaniach pozyskiwane są opinie o stopniu zadowolenia z różnych aspektów studiowania, ocenia się ich ważność, a następnie uzasadnia odpowiedzi na odwrocie ankiety.

W celu utrzymania kontaktu z osobami kończącymi politologię w Instytucie rozważana jest idea powołania klubu absolwenta.

- 7) publikowania informacji (np. dostępu do aktualnych i obiektywnych informacji na temat m.in. oferty kształcenia, posiadanych uprawnień, stosowanych procedur toku studiów, planowanych efektów kształcenia).

Studenci politologii UZ mają zapewniony dostęp do informacji związanych z tokiem studiów, a także do materiałów niezbędnych w procesie dydaktycznym. Źródłem informacji są tablice informacyjne z planami zajęć poszczególnych specjalności i podstawowymi informacjami, dotyczącymi przebiegu studiów, wywieszone na ścianach korytarzy budynku, w którym odbywają się zajęcia dydaktyczne. Nauczyciele akademicy dostępni są dla studentów podczas cotygodniowych dyżurów odbywanych zgodnie z harmonogramem. Informacje o ofertach kształcenia i stosowanych procedurach toku studiów można odnaleźć na stronach UZ (<http://www.uz.zgora.pl/>) i Wydziału Humanistycznego UZ (<http://www.wh.uz.zgora.pl/>). Podstawowym źródłem informacji on-line jest strona internetowa Instytutu Politologii (<http://www.ip.uz.zgora.pl/>), na której umieszczono szereg wiadomości o ofertach kształcenia, posiadanych uprawnieniach, stosowanych procedurach toku studiów czy planowanych efektach kształcenia. Bieżącemu kontaktowi z kadrą akademicką sprzyjają zamieszczane ogłoszenia, plany studiów, informacje o godzinach konsultacji pracowników naukowych instytutu, ich służbowych numerów telefonów oraz adresy e-mailowe wykładowców. Ograniczeniem dla rozbudowy elektronicznej formy komunikacji jest szczupłość zajmujących się nią kadr. Na całym wydziale zatrudniony jest tylko jeden informatyk odpowiedzialny za funkcjonowanie sieci komputerowej.

2. Opinie prezentowane na spotkaniach.

2.1. Opinie studentów na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni.

Ankiety w formie papierowej są przeprowadzane w odniesieniu do każdego prowadzącego. W ubiegłym roku zainicjowano elektroniczną ankietę, która została wypełniona przez większość studentów wizytowanego kierunku. Samorząd studencki ma możliwość wglądu w wyniki ankiet, ale nie skorzystał jeszcze z tej możliwości.

Studenci, zapytani o ankiety, potwierdzili ich przeprowadzanie. Dostrzegają również efekty ankietyzacji podając za przykład wykładowców negatywnie ocenianych, którzy w kolejnych latach uzyskali lepsze wyniki. Zanotowany został też przypadek zakończenia współpracy z wykładowcą, który dwukrotnie został negatywnie oceniony przez studentów.

2.2. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni.

W spotkaniu uczestniczyła znaczna większość pracowników naukowo-dydaktycznych Instytutu Politologii. Choć opinie prezentowane w trakcie spotkania dotyczyły bardzo różnych kwestii, to jedną z najważniejszych spraw była ocena jakości kształcenia.

Znaczną część czasu zajęły konstatacje na temat poziomu kandydatów na studia (aż do sformułowania oceny, iż na studia przychodzą osoby charakteryzujące się funkcjonalnym analfabetyzmem). Dużo uwagi zwracano na jakość wykształcenia absolwentów politologii. Warto przytoczyć jedną charakterystyczną wypowiedź: „wypuszczamy magistrów politologii nie znających elementarnych pojęć”. Nic dziwnego, iż pojawiały się głosy postulujące zwiększenie liczby konwersatoriów, prowadzenie pracy indywidualnej ze studentami, zwiększenie liczby rzutników i laptopów w salach dydaktycznych, przeprowadzanie dyskusji w gronie wszystkich pracowników na temat jakości kształcenia, przygotowanie studentów do oceniania pracowników i poważnego traktowania studentów.

Z przebiegu dyskusji wynika kilka wniosków. Proponowane rozwiązania są wielokierunkowe i świadczą o istnieniu świadomości wieloaspektowego rozpatrywania kwestii poprawy jakości kształcenia. Wyraźne jest dążenie do uzyskania większej podmiotowości decyzyjnej w sferze dydaktycznej (postulowanie debat, dyskusji, współdziału w podejmowaniu decyzji). Konieczność zmian (np. stosowania nowych środków technicznych nauczania itd.) jest akcentowana głównie przez średnie i młodsze pokolenie. Świadomość nieuchronności zmian jest jednak powszechna. Kadra naukowo-dydaktyczna Instytutu Politologii może bardzo szybko, choć po spełnieniu kilku ważnych warunków, stać się zespołem dorównującym poziomem jakości kształcenia przodującym ośrodkom w kraju.

3. Informacja na temat działalności Biura Karier, monitorowania losów absolwentów i ocena podejmowanych w uczelni działań w tym zakresie.

Biuro Karier działa bardzo prężnie. Studenci chwalą sobie pomoc zarówno w organizowaniu praktyk, jak i po zakończeniu edukacji przy znalezieniu pracy czy

uruchomieniu własnej działalności gospodarczej. Organizowane są liczne szkolenia w celu poszerzenia kwalifikacji zawodowych dla studentów.

Wnioski do części III:

W Instytucie Politologii UZ funkcjonuje wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia. System ten przynosi wymierne efekty w zakresie jakości kształcenia. Wymaga on jednak dalszego doskonalenia.

Pozytywnego rozwiązania oczekuje kwestia obecności przedstawicieli studentów w Radzie Instytutu. Udoskonaleniu powinna ulec procedura pozyskiwania i uwzględnienia opinii pracodawców wyrażających potrzeby rynku pracy w konstrukcji oferty edukacyjnej. Wskazane byłoby także zintensyfikowanie kontaktów z absolwentami kierunku. Ponadto postuluje się większy rozwój elektronicznej formy komunikacji w wymiarze instytutowym.

Część IV. Nauczyciele akademicki.

1. Ocena rozwoju kadry i prowadzonej w jednostce polityki kadrowej.

Liczba nauczycieli akademickich jednostki:

Tabela nr 3.

Tytuł lub stopień naukowy albo tytuł zawodowy	Razem	Liczba nauczycieli akademickich, dla których uczelnia stanowi			
		Podstawowe miejsce pracy*		Dodatkowe miejsce pracy*	
		Mianowanie	Umowa o pracę	Umowa o pracę	
				W pełnym wymiarze czasu pracy	W niepełnym wymiarze czasu pracy
Profesor	12	11	-	1	-
Doktor habilitowany	42	35 (6)	6 (1)	1	-
Doktor	115	101 (10)	14 (1)	-	-
Pozostali	42	30	12	-	-
Razem	211	177	32	2	-

* w nawiasie należy podać dane dotyczące nauczycieli akademickich zaliczonych przez Zespół do minimum kadrowego

Wnioski:

W ramach Wydziału Humanistycznego w pełnym wymiarze czasu pracy jest zatrudnionych 211 nauczycieli akademickich, w tym 12 profesorów tytularnych, 42 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, 115 ze stopniem naukowym doktora oraz 42 magistrów. Dla 209 nauczycieli akademickich pracujących w jednostce (aż dla ponad 99 %) Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy.

Wyraźny trzon kadry to osoby ze stopniem naukowym doktora (ok. 54 %) i – co bardzo rzadkie – osoby z tytułem zawodowym magistra oraz – co z kolei jest częste – doktorzy habilitowani – po ok. 20 %. Profesorowie stanowią niespełna 6 %. Przedstawione dane jednoznacznie wskazują, iż Wydział Humanistyczny jest jednostką wiążącą rozwój kadrowy przede wszystkim z własną kadrą naukowo-dydaktyczną.

Zauważalny jest fakt, iż w minimum kadrowym ocenianego kierunku studiów nie ma ani jednej osoby z tytułem naukowym profesora.

Liczba stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników jednostki w ostatnich pięciu latach, z wyodrębnieniem stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku.

Tabela nr 4.

Rok	Doktoraty	Habilitacje	Tytuły profesora
2006	14 (4)	2 (1)	0 (0)
2007	8 (2)	2 (0)	1 (0)
2008	3 (1)	4 (0)	0 (0)
2009	6 (1)	0 (0)	2 (0)
2010	1 (1)	4 (1)	1 (0)
Razem	32 (9)	12 (2)	4 (0)

Wnioski:

Dostrzegalny jest regularny rozwój naukowy kadry Wydziału Humanistycznego. Mniejsza liczba stopni naukowych doktora uzyskanych w niektórych latach jest rekompensowana habilitacjami bądź tytułami profesora. Wskazuje to na stopniowe wzmacnianie się potencjału naukowego jednostki.

Co czwarty ze stopni naukowych uzyskanych przez pracowników Wydziału dotyczy osób związanych z ocenianym kierunkiem.

Słabością kadry jest z pewnością mała liczba nominacji profesorskich oraz ich brak w przypadku ocenianego kierunku studiów.

Załącznik Nr 5 – Wykaz nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe.

2. Ocena wymagań dotyczących minimum kadrowego ocenianego kierunku:

- formalno-prawnych

Poza jednym wyjątkiem (nauczyciel akademicki deklarujący posiadanie stopnia równoważnego ze stopniem naukowym doktora habilitowanego), w teczkach osobowych znajdują się dokumenty pozwalające na uznanie deklarowanych tytułu i stopni naukowych.

Do minimum kadrowego wliczani są nauczyciele akademicy zatrudnieni w Uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku roku akademickiego (§ 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 144 poz. 1048, z późn. zm.).

Dla niemal wszystkich nauczycieli akademickich wliczonych do minimum kadrowego na bieżący rok akademicki zaplanowano osobiście prowadzone na kierunku studiów i poziomie kształcenia zajęcia dydaktyczne w wymiarze przewidzianym przepisami (§ 8 ust. 3 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego). W przypadku jednego doktora habilitowanego oraz dwóch doktorów stwierdzono, iż osoby wliczone do minimum kadrowego przebywają na urlopach i nie prowadzą w ramach kierunku studiów zajęć dydaktycznych.

Oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego pozwoliły na stwierdzenie, że spełnione są warunki art. 9 pkt 4 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).

- merytorycznych

Z grona 9 zgłoszonych do minimum pracowników samodzielnych 5 osób zakwalifikowano do grupy nauczycieli wchodzących do zakresu ocenianego kierunku, 2 zaś zaliczono do dziedziny związanej z kierunkiem. Natomiast z grona 17 pracowników niesamodzielnych do grupy nauczycieli wchodzących do zakresu ocenianego kierunku zakwalifikowano 8 osób, zaś do dziedziny związanej z kierunkiem zaliczono 3 osoby.

Przegląd minimum kadrowego z merytorycznego punktu widzenia skłania do następujących uwag:

- konieczne jest zintensyfikowanie rozwoju naukowego samodzielnych pracowników naukowych, szczególnie w zakresie uzyskiwania tytułów naukowych. Spośród 9 samodzielnych pracowników naukowych nie ma żadnej osoby z tytułem profesora
- wyraźnie widoczny jest niedobór samodzielnych pracowników naukowych posiadających dyplom doktora habilitowanego z zakresu nauk o polityce. W tej chwili minimum kadrowe - wśród mieszczących się w zakresie kierunku studiów pracowników samodzielnych - dla studiów drugiego stopnia jest na poziomie minimalnym. Może to oznaczać jednak w jakimkolwiek nieoczekiwanym przypadku zejście poniżej tego stanu
- minimum kadrowe wśród doktorów mieszczących się w zakresie kierunku studiów jest przekroczone z nadmiarem. Jednakże zastanawia występowanie zjawiska stosunkowo długiego okresu pozostawania na stanowisku adiunkta (lub równoważnym) przy jednoczesnym znikomym dorobku naukowym. Konieczne jest w kilku przypadkach podjęcie odpowiednich decyzji kadrowych. W istocie bowiem prowadzone przez niektóre osoby zajęcia nie są zgodne z badaniami naukowymi (gdyż tych ostatnich po prostu nie ma).

- wypada zalecić zatrudnianie najzdolniejszych doktorów politologii przy jednoczesnym stawianiu im wysokich wymagań awansowych, co należy skorelować z uwagą powyżej

oraz

- sformułowanie jednoznacznego wniosku dotyczącego spełnienia wymagań w zakresie minimum kadrowego

Wniosek:

Połączenie kryteriów formalno – prawnych i merytorycznych pozwala stwierdzić, iż minimum kadrowe na kierunku „politologia” w Uniwersytecie Zielonogórskim jest spełnione.

3. Ocena spełnienia wymagań dotyczących relacji pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe (18) do liczby studentów kierunku (761) **spełnia** wymagania § 11 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Wynosi jak 1 do nieco ponad 42 przy wymaganym 1:180.

Wniosek:

Wymagana proporcja między liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów jest zachowana.

4. Ocena obsady zajęć dydaktycznych, w tym zgodności tematyki prowadzonych zajęć z posiadanym dorobkiem naukowym, a także dostępności nauczycieli akademickich, udziału wykładowców z zagranicy oraz praktyki gospodarczej i społecznej.

Obsada zajęć dydaktycznych jest generalnie zgodna z dorobkiem naukowym osiągniętym przez poszczególnych pracowników naukowo-dydaktycznych. Nieliczne odstępstwa od tej zasady - uwidocznione w Załączniku Nr 5 - wymagają podjęcia odpowiednich decyzji. Nauczyciele akademicy systematycznie odbywają dyżury, są również ujawnione ich adresy e-mailowe. Tym samym dostępność ich dla studentów może być określona jako bardzo duża. Wydaje się jednak zasadne, by na stronie internetowej Instytutu pojawiły się - obok danych pracowników - również informacje o terminach pełnionych dyżurów. W tej chwili takich informacji nie ma (zob. np. <http://www.ip.uz.zgora.pl/o.instytucie/zhiirs.html>).

Udział wykładowców z zagranicy jest stosunkowo niewielki. Ogranicza się on jedynie do zatrudnienia jednego socjologa z Niemiec z zaangażowaniem zajmującego się historią Śląska. Warto by było w przyszłości pomyśleć o zatrudnianiu profesorów wizytujących, a na staże dydaktyczne młodych i uzdolnionych naukowców.

W Instytucie Politologii zajęcia prowadzą dwie osoby, które można nazwać praktykami życia społecznego. Są to, kolejno: były wojewoda oraz podsekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego - znany specjalista z zakresu szeroko rozumianego samorządu terytorialnego i problematyki regionalnej. Udział praktyków życia społecznego można potraktować jako wystarczający i jednocześnie (ze względu na kompetencje formalne) zapewniający wysoki poziom merytoryczny prowadzonych zajęć.

5. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

W spotkaniu uczestniczyła większość pracowników naukowo-dydaktycznych Instytutu Politologii. Opinie prezentowane w trakcie spotkania dotyczyły bardzo różnych kwestii. Jedną z pierwszych był problem współpracy z innymi środowiskami naukowymi, głównie historycznym, w ramach Uniwersytetu Zielonogórskiego. Poziom współpracy między dwoma środowiskami wywodzącymi się z różnych uczelni, a znajdującymi się teraz w jednym uniwersytecie nie należy traktować jako zadawalający.

Zwracano uwagę na poziom infrastruktury materialnej: budynek dydaktyczny wymagający remontu, poziom wyposażenia biblioteki itd.

Dość znaczną część czasu zajęły konstatacje na temat poziomu kandydatów na studia (aż do funkcjonalnego analfabetyzmu), ale też i jakości absolwentów politologii. Nic dziwnego, iż pojawiały się głosy postulujące odpowiednie zmiany w organizacji procesu dydaktycznego i wyposażeniu pod względem infrastruktury.

Z tonacji i zawartości dyskusji, liczby dyskutantów i atmosfery w trakcie spotkania wynika szereg wniosków. Tak więc mamy do czynienia z bardzo silnym utożsamieniem się zespołu pracowników z ośrodkiem politologicznym w Zielonej Górze i to niezależnie od ukończonych kierunków studiów czy wywodzenia się z innych dyscyplin naukowych. Wyraźne jest też dążenie do uzyskania większej podmiotowości decyzyjnej w sferze dydaktycznej (postulowanie debat, dyskusji, współudziału w podejmowaniu decyzji). Konieczność zmian (stosowania nowych środków technicznych, nauczania itd.) jest akcentowana głównie przez średnie i młodsze pokolenie. Świadomość nieuchronności zmian jest jednak powszechna. Zespół pracowników Instytutu Politologii może stosunkowo szybko,

choć nie bezwarunkowo, stać się jednym z najpoważniejszych ośrodków politologicznych w Polsce. Równocześnie pracownicy dydaktyczni rozumieją zasadność poszukiwania własnej niszy naukowej, nie widzą zaś potrzeby w „mechanicznym” rywalizowaniu z wiodącymi obecnie ośrodkami w ramach tego kierunku w Polsce

6. Ocena prowadzonej dokumentacji osobowej nauczycieli akademickich.

Teczki osobowe nauczycieli akademickich spełniają wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w obszarach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika (Dz. U. Nr 62, poz. 286 z późn. zm.). We wszystkich teczkach znajdują się dokumenty zgromadzone w związku z ubieganiem się o zatrudnienie, dokumenty dotyczące nawiązania stosunku pracy i przebiegu zatrudnienia. Dokumenty znajdujące się w aktach ułożone są w porządku chronologicznym i ponumerowane. Teczki zawierają pełen wykaz znajdujących się w nim dokumentów.

Kopie dyplomów znajdujące się w teczkach zostały poświadczane za zgodność z oryginałem.

We wszystkich teczkach znajdują się aktualne zaświadczenia o odbytych badaniach lekarskich oraz aktualne zaświadczenia o ukończeniu szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Akty mianowania i umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy.

Uczelnia stosuje nieznacznie zmieniony wzór oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego proponowany przez Prezydium PKA.

Załącznik dodatkowy nr IVa – Uwagi szczegółowe do oceny prowadzonej dokumentacji osobowej nauczycieli akademickich.

Wnioski do części IV:

Minimum kadrowe na kierunku „politologia” jest spełnione. Zachowana jest też proporcja między liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów. Równocześnie należy zauważyć, iż w grupie osób tworzących to minimum nie ma ani jednej osoby z tytułem naukowym profesora, co wymaga skorygowania w trosce o dobre rokowania kierunku. Także w związku z tym zasadne jest utrzymanie dobrego tempa rozwoju własnej kadry naukowej.

Część V. Działalność naukowa i współpraca międzynarodowa.

1. Ocena działalności naukowej, ze szczególnym uwzględnieniem badań związanych z ocenianym kierunkiem studiów, a także ich finansowania, uzyskiwanych grantów i systemu wspierania rozwoju własnej kadry. Ocena dorobku wydawniczego i wdrożeniowego. Nagrody za wyniki w pracy naukowej.

Instytut prowadzi badania naukowe w zakresie „politologii” oraz dziedzin nauki związanych z ocenianym kierunkiem. Zespoły badawcze podejmują tematy zawierające się w takich obszarach tematycznych, jak: interpretacje polityki, teoria i praktyka geopolityki, c. polityka pamięci na pograniczu polsko-niemieckim w programach polskich partii politycznych w XX/XXI wieku, badania regionu czarnomorskiego, elity społeczno-polityczne III RP, patologie struktur organizacyjnych państwa, polityka laicyzacji i ateizacji w PRL, religia, jej obecność i przemiany we współczesnym świecie oraz i. aktywność społeczno-polityczna mniejszości narodowych.

Istotnym obszarem upowszechniania dorobku naukowego pracowników jednostki są publikacje. W ocenianym okresie opublikowano 230 monografii lub rozdziałów w monografiach, 63 publikacje w czasopismach recenzowanych o zasięgu przynajmniej krajowym i 25 publikacji w czasopismach recenzowanych o zasięgu lokalnym.

Od 2007 roku wspólnie z Instytutem Historii UZ wydawany jest interdyscyplinarny rocznik naukowy „In Gremium”. W 2010 zapoczątkowano publikacje rocznika „Młody Politolog”. Finalizowane są prace nad pismem „Przegląd Narodowościowy” (złożonym do druku w Wydawnictwie UZ).

Instytut Politologii UZ zorganizował lub współorganizował 9 konferencji naukowych (w tym 4 międzynarodowe). Pracownicy jednostki uczestniczyli także w zewnętrznych spotkaniach naukowych prezentując efekty swych badań.

Jednym z elementów wspierania środowiska politologicznego było powołanie w roku 2010 oddziału Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych i aktywne włączenie się nowej struktury w prace Towarzystwa (m.in. poprzez przygotowanie konferencji naukowej „Aspekty metodologiczne oraz teoretyczne w subdyscyplinach politologii”).

W nakładach na działalność naukową zwraca uwagę brak środków z grantów i programów międzynarodowych. Podstawą są środki z badań własnych i badań statutowych, które nie mogą w pełni zaspokoić potrzeb i ambicji środowiska politologicznego, co z kolei

negatywnie rzutuje na osiągnięcia naukowe (w raporcie samooceny brakuje wypełnionej rubryki o najważniejszych osiągnięciach naukowych).

2. Ocena studenckiego ruchu naukowego, w tym działalności kół naukowych oraz udziału studentów w badaniach naukowych (z części studenckiej).

Na wydziale funkcjonują 4 koła studenckie. Z tej grupy tylko 3 przedstawiły dokumentację ze swojej działalności. Studenci mieli problem z wymienieniem konkretnych przykładów działalności. Spotkanie z kołami naukowymi nie odbyło się.

Załącznik Nr 6 – Działalność naukowa jednostki.

3. Ocena współpracy międzynarodowej, w tym wymiany studentów i kadry naukowo-dydaktycznej.

W ramach programu Erasmus - Lifelong Learning Programme Instytut Politologii ma podpisane umowy o wymianie studentów i pracowników naukowych z Universität Bielefeld, Universität Bremen, Universidad Católica San Antonio de Murcia i Hochschule Vechta. Odnotować należy niewielką skalę wymiany. W ocenianym czasie 5 studentów politologii skorzystało z tej oferty. Brak informacji o studentach zagranicznych przebywających w Instytucie.

Szczególne miejsce w rozwoju zagranicznych kontaktów miał fakt współorganizowania konferencji „Łemkowie, Bojkowie, Huculi, Rusini – historia, współczesność, kultura materialna i duchowa”. Doszło wówczas do współpracy z Instytutem Nauk Politycznych Uniwersytetu Stanowego Południowego Connecticut w New Haven (USA), Instytutem Ludoznawstwa Narodowej Akademii Nauk Ukrainy we Lwowie (Ukraina), Katedrą Literatury Ukraińskiej Uniwersytetu w Użhorodzie (Ukraina), Katedrą Politologii Charkowskiego Instytutu Politechnicznego (Ukraina), Katedrą Historii Uniwersytetu im. Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy (Słowacja), Muzeum Ukraińsko-Rusińskiej Kultury w Svidniku (Słowacja), Instytutem Historii Uniwersytetu w Preszowie (Słowacja) i Sekcją Historii Słowackiej Akademii Nauk w Koszycach (Słowacja). Cykliczność tych spotkań rokuje nadzieję na dalszą współpracę.

Podstawą wyjazdów zagranicznych pracowników są indywidualne kontakty z zagranicznymi instytucjami naukowymi (Uniwersytet w Düsseldorfie, Instytut Herdera w Marburgu, Polski Uniwersytet na Obczyźnie w Londynie, Uniwersytet Śląski i Instytut Śląski w Opawie oraz Instytut Historii Słowackiej Akademii Nauk w Bratysławie).

Załącznik Nr 7 – Wykaz tematów prac naukowych i dydaktycznych realizowanych wspólnie z ośrodkami zagranicznymi.

Wnioski do części V:

W wymiarze regionalnym i krajowym działania zielonogórskich politologów stają się coraz bardziej widoczne zarówno w ofercie prowadzonych badań, publikacji ich wyników, jak i spotkań naukowych.

Wzmocnieniu powinna ulec polityka pozyskiwania środków zewnętrznych na badania. Postuluje się także wzrost poziomu umiędzynarodowienia kształcenia na ocenianym kierunku (zarówno w wymianie studentów i badaczy), jak i w podejmowaniu nowych inicjatyw.

Część VI. Baza dydaktyczna.

1. Ocena dostosowania bazy dydaktycznej, w tym sal wykładowych, pracowni i laboratoriów oraz ich wyposażenia, dostępu do komputerów i internetu, zasobów bibliotecznych do potrzeb naukowych i dydaktycznych ocenianego kierunku, a także dostosowania bazy do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Bazą dla zajęć dydaktycznych w ramach kierunku politologia są pomieszczenia mieszczące się w budynkach Wydziału Humanistycznego UZ przy ul. Wojska Polskiego 69. Do dyspozycji dydaktycznej studentów politologii są 4 aule w budynku A-16 (ogółem 544 miejsca) i 3 aule w budynku A-20 (ogółem 248 miejsc) oraz 6 sal ćwiczeniowych w budynku A-16 (ogółem 238 miejsc).

Wydział posiada salę komputerową z 17 stanowiskami komputerowymi, dostępną dla studentów politologii. Podjęto działania zmierzające do rozszerzenia stanu sprzętu i utworzenia w przyszłości nowej sali komputerowej. W budynku jest dostęp do sieci EduRoam zapewniającej bezprzewodowy dostęp do internetu.

Studenci politologii mają możliwość skorzystania ze zbiorów oddziału Nauk Humanistycznych i Społecznych Biblioteki Uniwersyteckiej. Propozycja dla studentów Wydziału Humanistycznego obejmuje m.in.: Czytelnie Nauk Humanistycznych i Społecznych (52 miejsca i ok. 14 tys. woluminów), Czytelnie Czasopism dla nauk humanistycznych i społecznych (52 miejsca i 41.559 woluminów), Czytelnię Informacyjną z dziedzinowym księgozbiorem informacyjnym (46 miejsc i ok. 10 tys. woluminów), Wypożyczalnię Nauk Humanistycznych i Społecznych i Dział Zbiorów Specjalnych (ok. 20 tys. jednostek). W 2010 roku liczba czytelników w wypożyczalni wynosiła 116.814 osób, zaś liczba czytelników w

czytelniach 34.526 osób. Według danych biblioteki liczba studentów politologii stanowi 11,35% ogółu studentów korzystających z zasobów bibliotecznych.

W planach na 2012 rok jest rozbudowa biblioteki o nowy obiekt mający powstać w kampusie Wydziału Humanistycznego. W tym czasie na tereny przy ul. Wojska Polskiego ma też zostać przeniesione Archiwum Państwowe ze Starego Kisielina k. Zielonej Góry.

W budynku Wydziału Humanistycznego jest winda. Na części schodów umocowane są podnośniki dla sprzętu osób niepełnosprawnych.

2. Opinia studentów na temat obiektów dydaktycznych, socjalnych i sportowych, w tym ich wyposażenia (z części studenckiej).

Obiekty dydaktyczne w opinii studentów odpowiadają ich potrzebom. Wielkość budynku i liczba sal dydaktycznych jest odpowiednia do liczby studentów. Sale dydaktyczne są duże i jasne, przydzielane na podstawie planu zajęć tak, aby były dostosowane wielkością do liczebności grupy.

Liczba woluminów w bibliotece jest w opinii studentów wystarczająca. Bibliotekę umiejscowiono w budynku dydaktycznym w kilku przestronnych pomieszczeniach. Studenci mają możliwość korzystania w niej ze stanowisk komputerowych. Przestrzeń do nauki w czytelni spełnia zapotrzebowanie studentów. Studenci mają możliwość zamawiania książek elektronicznie. Biblioteka oraz czytelnia otwarta jest codziennie od poniedziałku do soboty przez ponad 11 godzin, co dla studentów jest czasem wystarczającym.

Budynek dydaktyczny jest budynkiem starym i mimo działań Uczelni częściowo tylko przystosowanym dla osób niepełnosprawnych. Studenci ci muszą często korzystać z pomocy kolegów, by przedostać się do niektórych sal dydaktycznych. Utrudnione jest dla nich korzystanie z wind, ponieważ ich powierzchnia jest bardzo mała.

Zaplecze gastronomiczne w budynku Wydziału w zupełności odpowiada potrzebom studentów. Ceny są przystępne, a studenci chętnie z nich korzystają.

W Uczelni zlokalizowano kilka miejsc, w których można skorzystać z kserografów. Ceny są dla studentów korzystne.

Studenci mają do swojej dyspozycji 6 domów studenckich o zróżnicowanym standardzie. Są one usytuowane w jednym kompleksie obok budynków dydaktycznych. Dwa z nich zostały niedawno oddane do użytku, a ich standard jest - według studentów - wysoki. Opłaty za mieszkanie w domu studenckim są w ich opinii również odpowiednie. Studenci

mieszkający w domach studenckich chwalą sobie panujące tam warunki oraz organizację ich funkcjonowania i przyjazne podejście administracji.

Wniosek do części VI:

Baza materialna i dydaktyczna Instytutu Politologii UZ w znaczącym stopniu spełnia podstawowe wymogi realizacji procesu edukacyjnego.

Część VII. Sprawy studenckie.

1. Ocena spraw studenckich, w tym działalności samorządu i organizacji studenckich oraz współpracy z władzami uczelni.

Samorząd studencki działa na podstawie Regulaminu Samorządu Studenckiego Uniwersytetu Zielonogórskiego. Uczelnia zapewnia środki na funkcjonowanie samorządu. Środki przyznawane są centralnie na cały rok budżetowy. W opinii samorządu są jednak niewystarczające w stosunku do ich potrzeb. Członkowie samorządu mają do dyspozycji kilka pomieszczeń biurowych, wyposażonych w sprzęt komputerowy z dostępem do Internetu oraz salę konferencyjną. W składzie uczelnianych organów kolegialnych brak jest ustawowo wymaganych 20% studentów. Władze Uczelni oraz członkowie samorządu tłumaczą to brakiem osób chętnych do zasiadania w tych organach. Jednak liczba wakatów, jakie są do dyspozycji studentów w żadnym razie nie spełniają wymogu 20 %. I tak, w Senacie Uczelni reprezentacja studentów i doktorantów wynosi 11 osób na 58 członków, co stanowi 19 % udziału. W Radzie Wydziału dla studentów przewidziano 11 miejsc (z czego obsadzonych jest 7) oraz 1 dla przedstawiciela doktorantów, co wobec 78 członków tej Rady stanowi około 15 % ogółu.

Samorządu studencki nie opiniuje planów i programów studiów, przez co nie jest spełniony wymóg określony w z art. 68 ust. 1 pkt. 2 ustawy prawo o szkolnictwie wyższym. Zazwyczaj przed podjęciem decyzji przez Radę Wydziału prowadzone są konsultacje ustne, jednakże z uwagi na wymogi ustawowe najbardziej wskazana jest pisemna forma opinii.

Samorząd studencki bierze czynny udział w podziale środków z funduszu pomocy materialnej. Komisja powołana do przyznawania świadczeń pomocy materialnej na Wydziale Humanistycznym składa się z pięciu studentów, którzy stanowią większość oraz jednego pracownika dziekanatu. Przewodniczącym i wiceprzewodniczącym tej komisji są demokratycznie wybrani studenci.

Samorząd studencki jest aktywnym animatorem życia studenckiego współpracując bardzo mocno z uczelnianą gazetą studencką. Członkowie samorządu podkreślają bardzo dobrą współpracę z władzami na każdym szczeblu struktury uniwersytetu.

2. Ocena systemu opieki materialnej i socjalnej oferowanej studentom wizytowanej jednostki

Zgodnie z Regulaminem stypendia przyznaje Wydziałowa Studencka Komisja Stypendialna, która - czyniąc zadość wymaganiom ustawy - składa się w większości ze studentów. Komisja ta jest powoływana przez Dziekana Wydziału Humanistycznego na dany rok akademicki spośród kandydatur mu przedstawionych, co z kolei czyni zadość trybowi powoływania wyznaczonym przez art. 177 ust 1 – 3 ustawy prawo o szkolnictwie wyższym.

Posiedzenia i sposób procedowania Komisji są prawidłowe. Z jej posiedzeń sporządzane są protokoły, podpisywane przez jej członków. Decyzje w sprawach świadczeń pomocy materialnej spełniają wymogi decyzji administracyjnej w świetle przepisów kodeksu postępowania administracyjnego.

Informacje dotyczące przyznawania świadczeń pomocy materialnej są podawane do informacji studentów poprzez wywieszenie ich na tablicy koło dziekanatu. Studenci mogą tam znaleźć kompletne informacje o zasadach przyznawania świadczeń, terminach składanych wniosków i wykazie dokumentów, jakie mogą przedłożyć. Informacje takie znajdują się także na stronie internetowej i z niej właśnie można pobrać niezbędne formularze.

Studenci uważają wysokość przyznawanych stypendiów za odpowiednią. Często podkreślają wysoki stopień wykwalifikowania pracowników dziekanatu zajmujących się stypendiami. Chwalona jest wiedza i uprzejmość osób tam pracujących. Świadczenia są wypłacane terminowo. Nie zgłoszono w tym względzie żadnych negatywnych uwag.

3. Opinie studentów prezentowane w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

W spotkaniu wzięło udział 24 studentów kierunku „politologia” reprezentujących wszystkie lata studiów.

Studenci wybierają Uniwersytet Zielonogórski ze względu bliskość miejsca zamieszkania, ale również z uwagi na jego bogatą ofertę dydaktyczną, unikatową w skali kraju. W ich opinii studia na tym kierunku zapewniają im szeroką wiedzę z zakresu politologii, także dzięki bardzo dobrej kadrze dydaktycznej i naukowej. Wiele razy podkreślali życzliwe i przyjazne podejście prowadzących do studenta.

Ważnym aspektem w opiniach studentów jest także płynny kontakt, zarówno z wykładowcami, jak i pracownikami dziekanatów. Są informowani o wszelkich działaniach w ich Instytucie, a informacje przekazywane są im zawsze na bieżąco.

Studenci pozytywnie oceniają zarówno programy nauczania, jak i plany studiów, ze względu na możliwość kształtowania ich w sposób indywidualny w ramach tworzonych grup ćwiczeniowych. Egzaminy rozplanowane są w sposób dogodny dla studenta. Wymagania egzaminacyjne określone na początku zajęć są w opinii studentów konsekwentnie przestrzegane.

Studenci pozytywnie oceniają poziom nauczania języków obcych podkreślając również możliwość nauki języka specjalistycznego.

Wnioski do części VII:

Uczelnia spełnia kryteria w zakresie funkcjonowania systemu pomocy materialnej, a studenci mają faktyczny wpływ na funkcjonowanie i sposób przyznawania świadczeń pomocy materialnej.

UZ jest miejscem przyjaznym dla studenta i sprzyjającym studiowaniu. Niewątpliwym plusem jest tu ukierunkowanie działań Uczelni zmierzających do polepszenia sytuacji studenta. Studenci są zadowoleni ze studiów na tym kierunku oraz z atmosfery panującej w Uczelni. Przepływ informacji między studentem a Uczelnią na każdej płaszczyźnie należy uznać za prawidłowy.

Poprawy wymaga natomiast: niezachowanie parytetu 20% udziału studentów i doktorantów w organach kolegialnych UZ, niewydawanie opinii właściwego organu samorządu studentów w myśl art. 68 ust. 1 pkt. 2 oraz niepełne wyposażenie budynku dydaktycznego pod kątem potrzeb osób niepełnosprawnych.

Część VIII. Dokumentacja toku studiów.

Ocena zgodności prowadzonej w uczelni dokumentacji toku studiów, w tym albumu studentów, księgi dyplomów, teczek osobowych studentów i absolwentów, kart okresowych osiągnięć studenta i indeksów, wydawanych dyplomów i suplementów z przepisami prawa.

Album studentów i księga dyplomów są prowadzone w formie elektronicznej, centralnie dla całej Uczelni zgodnie z § 9 oraz § 11 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i

Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634).

Protokoły zaliczenia przedmiotu zasadniczo są prowadzone zgodnie z § 10 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Analiza losowo wybranych teczek studentów oraz osób skreślonych z listy studentów, wykazała, iż są one prowadzone poprawnie i zawierają wymagane dokumenty, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów.

Stwierdzono, że spośród decyzji wydawanych w indywidualnych sprawach studenckich niemal wszystkie wyczerpują wymaganą przepisami formę.

Oglądowi poddano losowo wybrane indeksy i karty okresowych osiągnięć studenta. Stwierdzono w nich drobne uchybienia wymagające usunięcia. Rejestr wydawanych indeksów i legitymacji jest prowadzony w formie tradycyjnej. Wpisy są sporządzane zgodnie z § 8 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Oglądowi poddano losowo wybrane dyplomy i suplementy oraz dokumenty związane z procesem dyplomowania. Dyplomy sporządza się poprawnie, w wymaganym przepisami terminie trzydziestu dni od dnia złożenia egzaminu dyplomowego. Protokoły egzaminu dyplomowego są prowadzone prawidłowo, stosownie do § 11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie dokumentacji przebiegu studiów. Nie stwierdzono uchybień również w pozostałej dokumentacji związanej z procesem dyplomowania.

Załącznik dodatkowy nr VIIIa – Uwagi szczegółowe do oceny dokumentacji toku studiów.

Wniosek do części VIII:

Analiza dokumentacji toku studiów pozwoliła na stwierdzenie, iż generalnie jest ona prowadzona w sposób prawidłowy. Dostrzeżono jedynie nieliczne niedociągnięcia, które nie wpływają na ogólną pozytywną ocenę tego aspektu działalności Uczelni.

Część IX. Podsumowanie.

1. Ocena spełnienia standardów jakości kształcenia.

Tabela nr 5.

Część raportu	Nazwa standardu	Ocena spełnienia standardów				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
Cz. II	Struktura kwalifikacji absolwenta		X			

Cz. II	Plany studiów i programy nauczania			X		
Cz. IV	Kadra naukowo-dydaktyczna			X		
Cz. II	Efekty kształcenia			X		
Cz. V	Badania naukowe			X		
Cz. III	Wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		
Cz. VI	Baza dydaktyczna			X		
Cz. I, VII	Sprawy studenckie		X			
Cz. I, IV, VIII	Kultura prawna uczelni i jednostki			X		
Cz. I, II, III	Kontakty z otoczeniem			X		
Cz. II, V	Poziom umiędzynarodowienia				X	

2. Ocena perspektyw utrzymania i rozwoju kształcenia na ocenianym kierunku w wizytowanej jednostce oraz ewentualne zalecenia.

Utrzymanie kierunku „politologia” w Uniwersytecie Zielonogórskim generalnie rokuje dobrze. Jest tak z tytułu rozwijanego, choć wciąż jeszcze nie rozwiniętego potencjału kadrowego oraz strategicznego usytuowania Uczelni w regionie, co może mieć wpływ na jego awans. Zauważone i enumeratywnie wymienione niedociągnięcia nie mają rangi fundamentalnej i winny zostać skorygowane z korzyścią dla kierunku „politologia”.

Wśród zaleceń, których realizacja umocniłaby jednostkę i kierunek można wymienić:

- przestrzeganie, aby zasady funkcjonowania jednostki i jej organów pozostawały w zgodności z przepisami prawa
- większe aniżeli dotychczas uwzględnianie potrzeb lokalnego rynku pracy oraz rozważenie uruchomienia specjalności nauczycielskiej
- dalsze doskonalenie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia
- wzmocnienie minimum kadrowego o przynajmniej dwóch profesorów tytularnych
- zapewnienie pełnej zgodności między dorobkiem nauczycieli prowadzących zajęcia dydaktyczne a nauczanymi przez nich przedmiotami
- większą dbałość o utrzymanie politologicznego profilu prac dyplomowych
- poszerzenie palety badań naukowych i współpracy międzynarodowej oraz rozszerzenie oferty przedmiotów wykładanych w językach obcych

- poprawienie stanu bazy dydaktycznej i pomieszczeń bibliotecznych poprzez poddanie ich remontowi lub rozbudowie, co dopomogłoby także w większym wykorzystaniu sprzętu multimedialnego oraz pełniejszym uwzględnieniu potrzeb osób niepełnosprawnych

Dr hab. Wawrzyniec Konarski

Członek PKA

Warszawa, 21 czerwca 2011 r.

W odpowiedzi na raport Władze uczelni odniosły się do sformułowanych w raporcie uwag przedstawiając dodatkowe informacje, wyjaśnienia i stosowne dokumenty, które uzasadniają zmianę oceny odnoszącej się do poziomu umiędzynarodowienia.

Tabela nr 6.

Część raportu	Nazwa standardu	Ocena spełnienia standardów				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
Cz. II, V	Poziom umiędzynarodowienia			x		